

Коментарі
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
до рекомендацій, викладених у звіті експертної групи
«Про результати акредитаційної експертизи освітньо-професійної програми
1686 Історія,

рівень вищої освіти Бакалавр філософії, спеціальність 032 Історія та археологія»

Висловлюємо щиро вдячність членам експертної групи за неупереджений та високопрофесійний діалог, надані рекомендації, що спрямовані на вдосконалення освітньої діяльності за ОПП з підготовки бакалаврів спеціальності «Історія та археологія» за заочною формою навчання на історичному факультеті Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Надані рекомендації слугуватимуть покращенню реалізації ОПП, її подальшому вдосконаленню відповідно до місії Університету, цілей програми й побажань різних груп стейкхолдерів. Надаємо коментарі щодо окремих позицій звіту.

Звіт Експертної групи	Коментар Університету
Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення	
Запровадити оприлюднення результатів громадського обговорення проєктів ОП	Оприлюднення результатів громадського обговорення проєктів ОП відбувається в процесі спілкування учасників освітнього процесу з роботодавцями та іншими зацікавленими особами, оскільки розраховане саме на ці категорії.
Запровадити оприлюднення результатів опитувань стейкхолдерів ОП	Це реалізується в Університеті, оскільки опитування стейкхолдерів ОП мають публічний характер, тому деперсоналізовані (дані за якими не можна ідентифікувати конкретного викладача) результати опитувань доступні для зацікавлених учасників освітнього процесу за даною ОП.
Присвоєння професійної кваліфікації відбувається за умов опанування здобувачами переліку обов'язкових та вибіркових освітніх компонентів з успішністю не менше 75 балів, що на думку ЕГ, не є достатньою підставою для присвоєння професійної кваліфікації при відсутності професійного стандарту та оприлюднених професійних характеристик. При цьому у разі вибору дисциплін з інших ОП здобувач втрачає право на присвоєння професійних кваліфікацій. Розширення діапазону вибору для здобувачів контрастує зі звуженням прав здобувачів на присвоєння профкваліфікації	Присвоєння кваліфікації відбувається за умови вписаних у ОП вимог, які включають набуття знань і вмінь які необхідні для присвоєння профкваліфікації, а також досвід роботи на робочому місці. Які саме компетентності необхідно здобути аби претендувати на присвоєння професійних кваліфікацій за відсутності професійного стандарту визначається за довідниками кваліфікаційних характеристик працівників, або за описами професій в ESCO. Визначення порогового балу на рівні 75 балів відповідає вимогам у більшості професійних стандартів (зазвичай 75% від максимуму, інколи – понад 90%, і ніколи не нижче 67%). Необхідність обрання того чи іншого вибіркового блоку обумовлена тим що відповідний блок спеціально конструюється таким чином аби забезпечити набуття тих знань і вмінь які студент не отримує за обов'язковою складовою програми. Жодного звуження прав здобувачів на присвоєння професійної кваліфікації немає, оскільки набуття професійної кваліфікації згідно чинного законодавства і стандартів спеціальності не є обов'язковим результатом успішного навчання на освітній програмі. Тобто навпаки ми маємо розширення можливостей здобувачів – ті хто здобув професійну кваліфікацію отримали

Звіт Експертної групи	Коментар Університету
<p>Багатоманіття дистанційних платформ, месенджерів для викладання у дистанційному форматі трактується закладом як прояв академічної свободи, проте, на думку ЕГ, та з урахуванням позиції частини здобувачів, є ускладненням організації освітнього процесу. Рекомендовано, на період можливих онлайн занять, застосовувати єдині (в рамках факультету) платформи дистанційного навчання</p>	<p>додаткову, порівняно із стандартом, кваліфікацію.</p> <p>Це різноманіття обумовлено особливостями поточного періоду, які всім добре відомі й очевидні. Тому зрозуміла причина такого різноманіття: забезпечити максимальну можливість для комунікації викладач – здобувачі вищої освіти за умов перманентних хакерських атак і відсутності роботи то однієї, то іншої онлайн-платформи. З цією метою забезпечується одночасна можливість комунікації за кількома каналами (наприклад паралельне використання: електронна корпоративна пошта Університету, ресурси ukr.net або gmail; Skype; Viber)</p> <p>Також ключова причина такого різноманіття – кожна група студентів пропонує власну платформу, що є для них найбільш зручною для комунікації. Відповідно, це різноманіття є проявом свободи вибору студентів, який ми не можемо порушити в жодному разі, оскільки це суперечить принципам освітньої політики нашої держави та освітнього простору ЄС (щодо людиноцентризму, орієнтованості на здобувача вищої освіти).</p> <p>Відповідно ключовий критерій в цій справі: відповідність запитам студентства, узгодження з відповідними викладачами та безкоштовність обраних платформ дистанційного навчання. При цьому після здійснення вибору платформи для комунікації кожен викладач інформує також свою кафедру, а вона – керівництво факультету щодо обраних платформ для дистанційного навчання</p>
<p>Періодичність перегляду освітніх програм (раз на 4-5 років - позиція менеджменту ЗВО) полягає у площині автономії ЗВО, однак при цьому нівелюється роль внутрішньої і зовнішньої систем забезпечення якості, адже за такої періодичності втрачається гнучкість реагування на пропозиції стейкхолдерів та результати зовнішнього моніторингу ОП під час акредитаційних процедур</p>	<p>Ми не можемо погодитись із таким висновком – він ставить під сумнів практику всіх лідерів вищої освіти Європи: Нормальний період дії програми до її перегляду в університетах Великої Британії, Франції, Німеччини, Швеції тощо складає від 4 до 8 років. Якщо у програму вносять зміни раніше ніж через 3-4 роки після затвердження, то ця програма була погано сформована.</p> <p>Гнучкість реагування на пропозиції стейкхолдерів та результати внутрішнього та зовнішнього моніторингу має забезпечуватися за рахунок коригування змістовного наповнення освітніх компонентів програми, а не внесення змін до самої програми. Кожен викладач зазвичай здійснює оновлення своєї робочої програми одразу ж коли виникає така. Все це відображено в поточних навчальних програмах, що доступні для ознайомлення на сайті кафедри давньої та нової історії України</p> <p>(http://www.oldukr.history.knu.ua/%d0%be%d1%81%d0%b2%d1%96%d1%82%d0%bd%d1%8f-%d0%bf%d1%80%d0%be%d0%b3%d1%80%d0%b0%d0%bc%d0%b0-</p>

Звіт Експертної групи	Коментар Університету
	<p>%d1%96%d1%81%d1%82%d0%be%d1%80%d1%96%d1%8f-%d0%be%d1%80-%d0%b1%d0%b0%d0%ba%d0%b0%d0%bb%d0%b0%d0%b2/)</p>
<p>Блоковість вибору дисциплін потребує вдосконалення у частині компонування ОК у блоки, виходячи з логіки, яка була б зрозумілою здобувачам</p>	<p>Логіка поділу вибірових дисциплін ОП на відповідні блоки є цілком обґрунтованою – за кожним блоком здобувається визначений перелік результатів навчання.</p>
<p>Відсутність реалізації на момент проведення акредитації міжнародних проектів на історичному факультеті формує необхідність тренінгової роботи з проектного менеджменту серед науково-педагогічних працівників</p>	<p>На історичному факультеті завжди наявні міжнародні проекти, зокрема на кафедрі археології та музеєзнавства та інші. Наприклад: 2023 р.: “Cultural Heritage Monitoring” спільно з Університетом Нотр Дам, Індіана (University of Notre Dame, USA): https://theconversation.com/the-russia-ukraine-war-has-caused-a-staggering-amount-of-cultural-destruction-both-seen-and-unseen-221082; 2023 р.: “Archaeological Landscapes Monitoring – presentation of activities and results” under the Goethe-Institut programme: http://vovkcenter.org.ua/en/2023/02/16/presentation-of-activities-and-results/ http://vovkcenter.org.ua/en/projects/archaeolandscapes/ 2023 р.: “Digital 3D Protection of the Ukrainian Bronze Age” 3D History for Ukraine: Archaeological Museum of the Taras Shevchenko National University of Kyiv https://opencontext.org/projects/7232a02f-a861-4860-af20-a905b5b3ae0b https://sketchfab.com/lab_archaic/collections/digital-3d-protection-of-the-ukrainian-bronze-age-c0a5bebb4fea4e5b95852abb608af763 2021 р.: International educational project “Nature and Society in Prehistoric Europe” supported by European Union under the House of Europe programme http://vovkcenter.org.ua/en/naturesociety/</p> <p>Але у зв’язку з відсутністю нових наборів на дану ОП та малою кількістю здобувачів за нею, що доповнюється і специфікою студентської аудиторії даної ОП (що за активної фази агресії проти України не може залишати територію України, перебуваючи у складі ЗСУ та з цієї ж причини не може переключатись на участь у великих науково-освітніх проектах), вона наразі не охоплена цими проектами. Однак такі можливості на факультеті створені та забезпечуються, попри всі поточні виклики</p>
Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:	
<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.</p>	<p>Це обумовлено тим, що ця ОП у першу чергу розрахована на військовослужбовців та осіб, що завершили службу в ЗСУ. Відповідно, за поточної</p>

Звіт Експертної групи	Коментар Університету
Відсутність набору здобувачів на ОП створює об'єктивні труднощі для подальшого розвитку ОП.	ситуації набір є неможливим
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:	
<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.</p> <p>1) Присвоєння професійної кваліфікації відбувається за умов опанування здобувачами переліку обов'язкових та вибіркового освітніх компонентів з успішністю не менше 75 балів, що, на думку ЕГ, не є достатньою підставою для присвоєння професійної кваліфікації при відсутності професійного стандарту та оприлюднених професійних характеристик. При цьому у разі вибору дисциплін з інших ОП здобувач втрачає право на присвоєння професійних кваліфікацій. Розширення діапазону вибору для здобувачів контрастує зі звуженням прав здобувачів на присвоєння профкваліфікації. Рекомендовано розглянути доцільність присвоєння професійних кваліфікацій за ОП та (або) уточнити умови її присвоєння в локальних нормативних документах закладу та ОП.</p> <p>2) ЕГ рекомендує формувати блоки і переліки дисциплін, які пропонуються для вибору здобувачам, виходячи з внутрішньої логіки ОК.</p> <p>3) ЕГ наголошує на потребі урізноманітнення видів практичної підготовки здобувачів освіти, що може бути передбачено при модернізації ОП.</p>	<p>1) Присвоєння кваліфікації відбувається за умови вписаних у ОП вимог, які включають набуття знань і вмінь які необхідні для присвоєння профкваліфікації, а також досвід роботи на робочому місці. Які саме компетентності необхідно здобути аби претендувати на присвоєння професійних кваліфікацій за відсутності професійного стандарту визначається за довідниками кваліфікаційних характеристик працівників, або за описами професій в ESCO. Визначення порогового балу на рівні 75 балів відповідає вимогам у більшості професійних стандартів (зазвичай 75% від максимуму, інколи – понад 90%, і ніколи не нижче 67%). Необхідність обрання того чи іншого вибіркового блоку обумовлена тим що відповідний блок спеціально конструюється таким чином аби забезпечити набуття тих знань і вмінь які студент не отримує за обов'язковою складовою програми. Жодного звуження прав здобувачів на присвоєння професійної кваліфікації немає, оскільки набуття професійної кваліфікації згідно чинного законодавства і стандартів спеціальності не є обов'язковим результатом успішного навчання на освітній програмі. Тобто навпаки ми маємо розширення можливостей здобувачів – ті хто здобув професійну кваліфікацію отримали додаткову, порівняно із стандартом, кваліфікацію.</p> <p>2) Логіка поділу вибіркового дисциплін ОП на відповідні блоки є цілком обґрунтованою – за кожним блоком здобується визначений перелік результатів навчання.</p> <p>3) дякуємо за рекомендацію, ми постійно працюємо в напрямі вдосконалення практичної підготовки здобувачів, хоча для студентів заочної форми навчання наші можливості обмежені</p>
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:	
<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.</p> <p>1) ЕГ привертає увагу до доречності розміщення на сайтах Університету/історичного факультету/випускової кафедри програми співбесіди для вступників, які мають на це право. 2) З огляду на відсутність у здобувачів ОП відповідного досвіду внутрішньої та зовнішньої мобільності і можливостей неформальної освіти необхідно привертати увагу до відповідної роз'яснювальної роботи.</p>	<p>1) специфіка основної маси студентського контингенту в умовах широкомасштабної агресії проти нашої держави не дає останнім здійснювати академічну мобільність в силу приналежності до ЗСУ. Також на ОП нараз наявні лише 3 і 4 курси. Тож студенти перебувають у процесі підготовки до завершення навчання, що також перешкоджає здійсненню ними академічної мобільності без шкоди для результатів освітнього процесу (підготовка до випускних іспитів та кваліфікаційної роботи)</p> <p>2) будемо посилювати цей напрям роботи зі студентами у разі відновлення набору абітурієнтів, оскільки наявний студентський контингент не мав такої потреби</p>

Звіт Експертної групи	Коментар Університету
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	
<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.</p> <p>Рекомендації:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Активізувати публікаційну активність здобувачів ОП у співавторстві з науковими керівниками. 2. Здійснювати організацію академічної мобільності в рамках міжнародних програм. 3. Забезпечити розробку навчальних курсів з європейським фокусом задля забезпечення інтеграції випускників ОП на європейський ринок праці. 4. Урізноманітнювати методи викладання науково-педагогічними працівниками за рахунок застосування сучасних інтерактивних технологій, проблемно-орієнтованого навчання. 5. Активізувати участь науково-педагогічних працівників ОП у конкурсах НДР МОН, Національного фонду досліджень України. 	<p>Дякуємо за рекомендації.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Буде враховано 2) Буде враховано із врахуванням специфіки студентської аудиторії даної ОП (військовослужбовці, які за активної фази агресії проти України, перебуваючи у складі ЗСУ не можуть залишати територію України). Однак такі можливості на факультеті створені та забезпечуються, попри всі поточні виклики. 3) Вже здійснюється 4) Вже здійснюється 5) Ця робота ведеться
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:	
<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.</p> <p>Відсутня єдина платформа для розміщення завдань до самостійної роботи, рекомендацій до їх виконання та необхідних навчальних ресурсів. Простежується точкова незбалансованість розподілу балів на поточний контроль та іспит.</p> <p>Відповідно рекомендовано</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) створити єдину платформу для підготовки до контрольних заходів та їх проведення; 2) дотримуватись балансу між поточним і підсумковим контролем; 3) укласти спеціальне положення про курсову для здобувачів ОП «Історія»; 4) проводити опитування студентів щодо системи оцінювання; 5) запровадити перевірку курсових робіт на плагіат. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Університет повертає практику проведення всіх контрольних заходів за денною формою навчання в аудиторіях, тож актуальної потреби у створенні такої потреби немає. Для заочної форми, у зв'язку із частими проблемами зв'язку у здобувачів, орієнтація здійснюється на найменш вибагливі і доступні засоби комунікації. 2) Хоча розподіл балів між семестровим і підсумковим контролем може бути різним (затверджується у РПНД, норма 40 балів на іспит є рекомендованою), однак для зменшення ризиків непорозумінь щодо оцінювання факультет забезпечить уніфікацію розподілу балів семестрового і підсумкового контролю). 3) буде враховано 4) Питання щодо системи оцінювання входять в анкету опитувальника 5) перевірка курсових робіт на плагіат не передбачена чинним законодавством, а відтак не може бути профінансована.
Критерій 6. Людські ресурси:	
<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.</p> <p>До слабких сторін за критерієм ЕГ відносить обмежене залучення до аудиторних занять та гостьових лекцій професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців; обмеженість інформації щодо публікаційної активності викладачів. ЕГ рекомендує: запрошувати до читання гостьових лекцій або міні-курсів вітчизняних та закордонних професіоналів-практиків;</p>	<p>Дякуємо за рекомендації, вони відповідають політиці забезпечення якості Університету і факультету.</p>

Звіт Експертної групи	Коментар Університету
оновити інформацію про наукову та публікаційну діяльність викладачів в ЄДЕБО.	
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:	
<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.</p> <p>В ході зустрічей виявлена недостатня обізнаність здобувачів щодо деяких своїх можливостей, зокрема, стосовно одержання матеріальної підтримки. Рекомендується звернути увагу на розширення відповідної інформативної підтримки здобувачів.</p>	Дякуємо за рекомендацію
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:	
<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.</p> <p>Слабкі сторони: практично відсутня залученість здобувачів до процедури перегляду ОП, моніторингу якості освіти та викладання на ОП. Перегляд ОП один раз на 4 роки вважається недостатнім, і потребує вдосконалення моніторингу якості навчання та викладання в межах конкретної ОП. Рекомендуємо запровадити систематичні опитування (у будь-якій формі) різних груп стейкхолдерів саме цієї ОП; доводити результати опитування до НПП, здобувачів, роботодавців; розмістити на сайті кафедри проєкт ОП та запровадити для стейкхолдерів опцію онлайн фідбеку. Рекомендуємо при оновленні ОП врахувати пропозиції із п.8.6.</p>	<p>1) здобувачі залучаються до моніторингу якості програми і викладання у тому числі шляхом проведення опитувань (щодо якості викладання дисциплін і щодо якості програми);</p> <p>2) Університет наполягає що перегляд освітньої програми не частіше ніж раз на 4-5 років є загальновизнаною практикою в провідних університетах таких країн як Велика Британія, Франція, Німеччина, Швеція, Італія. З точки зору менеджменту університетів цих країн програма яку необхідно змінювати раніше ніж через 3-4 роки після започаткування швидше за все настільки погана що її краще закрити.</p> <p>3) результати опитувань доводяться до зацікавлених сторін згідно прийнятих в Університеті правил (із дотриманням етичних вимог).</p> <p>4) Всі ті рекомендації попередніх рекомендацій, із якими Університет погодився (яку не суперечать політиці університету щодо забезпечення якості. Аналіз наданих ЕГ і GER рекомендацій розміщено на сайті університету) виконуються.</p>
Критерій 9. Прозорість та публічність:	
<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.</p> <p>Експертна група рекомендує на сайті кафедри (http://oldukr.history.univ.kiev.ua/) наповнити вкладку «абітурієнту» інформацією щодо умов вступу. Відсутній проєкт ОП у відкритому доступі із пропозиціями стейкхолдерів щодо її покращення. ЕГ рекомендує Гаранту оприлюднювати на сайті ЗВО проєкт ОП та інформацію щодо опрацьованих пропозицій стейкхолдерів у зручній для ЗВО формі.</p>	Проєкт ОП розміщується на сайті після його розробки для обговорення перед прийняттям рішення щодо внесення змін і знімається після завершення обговорення. Коли буде розроблено проєкт нової редакції ОП він буде розміщений на сайті.